

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘIE ÎN FIECARE ȚI.

Pe unŭ anŭ 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și străinătate:

Pe anŭ 40 fr., pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

Oseriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicat

Scrierile nefrancoate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrămită.

Nr. 177.

Joi, Vineri 8 (20) Augustŭ.

1886.

Brașovŭ, 7 Augustŭ 1886.

Organulŭ independenților din Clușiu se mângăia în celŭ mai nou numărŭ cu speranța, că deși opoziția maghiară nu este ađi destulŭ de puternică a răsturna sistemulŭ actualŭ, nu preste multŭ va sosi timpulŭ când ilŭ vorŭ răsturna deficitele cele mari în finanțele statului, „pentru că, ȃice elŭ, deficitele nu se potŭ acoperi prin nici unŭ autografŭ regescŭ“.

Amintita fŭiă arată, că sub stăpânirea lui Tisza se sfêrșește fiecare unŭ cu câte unŭ deficitŭ de 10—20, ba chiarŭ și 30 milioane peste sumele preliminate în bugetŭ. După raportulŭ oficialŭ, în primulŭ semestru alŭ acestui anŭ Ianuariu—Iuniu, Ungaria a avutŭ 134 milioane venite și 166 milioane cheltueli. Va să ȃică deficitulŭ semestrului primŭ face în calculŭ rotundŭ 33 milioane, pe când deficitulŭ pe întregŭ anulŭ bugetarŭ era prevăduțŭ numai cu 14 milioane. Prin urmare numai în semestrulŭ primŭ alŭ acestui anŭ Ungaria are cu 26 milioane mai multŭ deficitŭ decum își făcuse guvernulŭ socotela.

Organulŭ clușianŭ mai face socotela, că decă se va socoti deficitulŭ pe alŭ doilea semestru numai cu a treia parte, adecă cu 11 milioane, la finele anului se va urca deficitulŭ întregŭ la 44 milioane, va fi dar tocmai cu 30 milioane mai mare decum l'a preliminarŭ guvernulŭ pe anulŭ 1886.

Cum că calcululŭ ce-lŭ face fŭiă opozițională nu este nicidecum tendențiosŭ, ne putemŭ convinge chiar din limbajulŭ acelorŭ foi vieneze, cari în timpulŭ din urmă au găsitŭ cu cale să ia în apărare guvernulŭ d-lui Tisza. Cea mai de frunte dintre ele, „N. Fr. Presse“, vorbindŭ despre raportulŭ ministrului de finance ungurescŭ pe cvartalulŭ din urmă, ȃice între altele:

„Abia au trecutŭ câteva luni de când s'a pronunțatŭ în parlamentulŭ ungurescŭ verdictulŭ asupra pecatelorŭ guvernului, și etă că din nou s'au cheltuitŭ mai multŭ de 20 milioane peste preliminarŭ și acum ministrulŭ de finance ne spune că'i mai trebuie încă 20 milioane spre a susține solvabilitatea caselorŭ statului. Decă vomŭ mai adauge aci și sumele de amortisare ce trebuie să se facă în totŭ anulŭ spre tŭmnă, ne vomŭ convinge, că ministrulŭ de finance ungurescŭ va face în anulŭ acesta datorii de 70 milioane.“

„Să ne aducemŭ numai aminte de trista iconă a financelorŭ statului, ce s'a desfășuratŭ în primăvera anului trecutŭ în parlamentulŭ ungurescŭ, când guvernulŭ a fostŭ silitŭ să-și mărturisescă pecatele. Nici unŭ resortŭ nu era care să nu fi trecutŭ peste sumele preliminate; în tŭte cheltueli fără controlulŭ ministrilorŭ și alŭ parlamentului; în tŭte se vede mâna ușoră, care u cunŭște măsură și nu ține sémă de puterea financiară a statului. Atunci Colomanŭ Tisza s'a apărâtŭ cu popularitatea numelui sêu. Acesta însă nu schimbă nimicŭ din critica situațiune financiară a Ungariei. Bêtrênulŭ Ghiczy a ȃisŭ când era ministru de finanțe: „Decă nu ne va succede să acoperimŭ deficitulŭ statului, tŭte jertfele ce le-a adusŭ națiunea maghiară din ȃiua dela Mohacs încŭce vorŭ fi zadarnice.“ Fie care amicŭ adevăratŭ alŭ Ungariei trebuie să sfātu escă pe guvernŭ d'a se abate din calea periculoasă pe care a apucatŭ. Elŭ trebuie să evite pe viitorŭ câtŭ mai multŭ creditele suplimentare. Timpulŭ e criticŭ și forțele Ungariei slăbite prin criza economică, nu mai potŭ suferi nouă încordări. Singurulŭ mijlocŭ de scăpare este cruțarea.“

Cruțarea! Frumósă vorbă, numai atâtŭ că guvernulŭ ungurescŭ nu cunŭște cruțare nici pe tărêmulŭ financiarŭ, nici pe celŭ politicŭ naționalŭ, nici în interesulŭ visteriei statului, nici în interesulŭ popŭreilorŭ lui. Decă s'a făcutŭ vr'o cruțare, atunci s'au cruțatŭ numai pasiunile

și susceptibilitățile șovinistice maghiare, s'au cruțatŭ îngâmfiarea și poftele de domnire ale privilegiațilorŭ mari și mici ai rasei...

Resultatulŭ ilŭ vedemŭ. Elŭ este destulŭ de elocventŭ. Șepteȃeci milioane deficitŭ anualŭ în timpulŭ de pace. Ferescă Dumneȃeu, ca mâne poimâne să nu se ivescă vr'unŭ pericolŭ din afară care să ne ncurce în rêsboiu, căci atunci preȃicerea lui Ghiczi s'ar adeveri într'unŭ modŭ îngrozitorŭ!

Vai de țera care este guvernată de unŭ sistemŭ, ce nu pŭte produce decătŭ asemenea rezultate!

Pericolulŭ Maghiarilorŭ.

Sub titlulŭ acesta serie „Budapesti Hirlap“ de Duminecă următŭrele:

„Numai câteva țile ne despartŭ de adunarea generală anuală a „Kulturegylet“-ului maghiarŭ din Ardélŭ. Ne folosimŭ de această ocaziune festivă, ca pe baza esperiențelorŭ câștigate în fața locului, în cuibulŭ agitațiunilor valahe și alŭ intrigilorŭ, se rădicămŭ per dêuă, pentru ca se vedă tŭtă țera acele situațiuni intolerabile, cari în părțile de dincolo de Muntele Craiului amenință cu celŭ mai seriosŭ pericolŭ, înu numai situațiunea politică a națiunei ungurescŭ, ci chiar și întregitatea corŭnei Sântului Ștefanŭ.

S'au comisŭ și se comitŭ pe fiă care ȃi greșeli, întrelăsări și fapte neiertate, și noi nu întărđiamŭ a invinovăți pentru acestea, atâtŭ pe Valahŭ, cari s'au aruncatŭ în brațele propagandei trădărei de patriă, câtŭ și acea atitudine greșită a Maghiarilorŭ de acolo, prin care au datŭ putere acestei propagande.

A sositŭ timpulŭ, ca societatea maghiară să cunŭscă motivele de căpeteniă ale acestei drame, ce se jŭcă pe pământulŭ muntosŭ alŭ patriei; a sositŭ timpulŭ ca organele publice ale guvernului, ale legislațiune. și mai virtuosŭ organele de acolo ale jurisdicțiunei să ajungă o-dată la deplină conștiință de sine și să privescă la neghina și mărăcinele nisuițelorŭ lorŭ de până acumŭ, precum și la fructele faptelorŭ lorŭ de ađi, cari suntŭ împreunate cu o oribilă responsabilitate.

Ungaria trebuie să vedă, câtŭ de gigantică este problema, la care s'a angajatŭ „Kulturegylet“-ulŭ, când a pusŭ în mișcare mijlocele și modalitățile de a înlătura pericolulŭ, — Ungaria trebuie să vedă, că pe acestŭ „Kulturegylet“ nu este ertatŭ a-lŭ lăsa isolatŭ în mijlocul acestei grele lucrări naționale. Nisuița nŭstră este ca să deșteptămŭ conștiința de sine a națiunei maghiare, să indemnămŭ la activitate și cu micŭ cu cu mare să sprijinescă, să apere și să ducă mai înainte stindardulŭ acela, pe care este scrisŭ ca devisă păs-trarea Transilvaniei.“

Cu aceste cuvinte introduce „Bdp. Hir.“ publicarea unorŭ corespondențe ce ȃice că le primesce din Ardélŭ. Despre autorulŭ acestorŭ corespondențe care se subscrie „Csaba din Clușiu“, susține „Bdp. Hir.“, că ca martorŭ ocularŭ ar fi urmăritŭ în decursulŭ de mai mulți ani cu deosebită atențiune pericolulŭ ce se desvŭltă în Ardélŭ și prin urmare ilŭ află de competentŭ a face unele descoperiri în această cestiune. Pentru ca cetitorii noștri să vedă cam de ce soiŭ suntŭ „descoperirile patriotului“ din Clușiu, reproducemŭ aici prima corespondență a acestuia, care e de cuprinsulŭ următorŭ:

Valahŭ și Daco-Românŭ.

Clușiu, 14 Augustŭ.

„Odiniŭră, pe timpulŭ regelui Leopold I, când ōmenii Camarillei din Viena încă nu asmuțaseră pe Slovaci din țerile de josŭ în contra Ungariei, cestiunea și luptele de naționalitate erau necunoscute în istoria patriei nŭstre. Poporulŭ valahŭ, care a trăitŭ în pace cu Ungurulŭ șese sute de ani, și care împreună cu elŭ trăgea la bine și la rêu, nici nu visă despre aceea, ca pe baza falsificării istoriei să 'și arŭge sieși antietate față cu acestŭ pământŭ, ér pe națiunea maghiară s'o insulte ca pe o „venitură tâlhărescă“.

„Regii noștri dedeau Valahilorŭ, cari se distingeau în serviciulŭ patriei, epitete nobilitari, 'i făceau „nemeși“, și acești „nemeși“ simțiau și se mărturisiau pe sine de Maghiari, se luptau dimpreună cu ceilalți „nemeși“ pentru interesele națiunei, ca și cum străbunii lorŭ n'ar fi fostŭ nisce Knezŭ emigrați dela Balcani în decursulŭ evului mediu, ci ca și cum ar fi fostŭ ei din vița lui Arpadŭ. Valahulŭ devenitŭ nobilŭ maghiarŭ se lupta chiar și contra nêmului sêu, decă era vorba de apărarea drepturilorŭ ȃerei ungurescŭ, precum o documenteză această numărŭose casuri de pe timpulŭ lui Horia, ba chiar și din anulŭ 1848“.

„Cei mai mulți Valahŭ încă și astăȃi păstrează cu scumpătate pe fundulŭ lăȃii diplomele nobilitare și numai după inalte rugăminte le arată când și când scrutătorilorŭ calțtorŭ. Nu de multŭ acești „nemeși“ erau nesuferibili înaintea agitatorilorŭ și nici în vorbă înu voeau să stea cu ei.

„Astă-ȃi cuvântulŭ și mâna agitatorilorŭ se amestecă pretutindenea, căci în loculŭ acelu mijlocŭ nefluintăverŭ alŭ nobilimei, au aflatŭ unŭ altŭ mijlocŭ, prin care sciu să cucerescă interesulŭ și orice poftă de onŭre valahă, unŭ mijlocŭ, care prin legende mincinoșe este în stare a aȃița fantasia acestui poporŭ, aplecatŭ spre misticismŭ, și a i preocupa instinctulŭ celŭ vigurosŭ ce este ascunsŭ în elŭ. Acestŭ mijlocŭ este dacoromânismulŭ. Voimŭ a da acestui dacoromânismŭ o interpretare corectă:

„Dacoromânismulŭ nu este altceva decătŭ o poftă de domniă. Unŭ omŭ deșteptŭ scie, că pentru a ajunge a domniă este de lipsă să ai putere. Omulŭ politicŭ însă scie, că pentru a întruni puterile omogene, afară de interesulŭ comunŭ, este de lipsă și conștiință comună, în care zace isvorulŭ puterii. Pentru a pune în mișcare Valachimea ca să cuteze a se nisui să ajungă la domniă, fŭ puțină conștiința de sine valahă. Conștiința aceea, că eu suntŭ Valahŭ, care imi tragŭ originea dintr'o amestecătură a popŭreilorŭ sclave din Balcani, nu i-a oferitŭ poporului de păstorŭ rolulŭ de conducătorŭ, nu i-a datŭ titlulŭ de dreptŭ pentru acesta. Din astă causă Valahulŭ, pe baza „nemeșugului“, s'a prefăcutŭ bucosŭ în Ungurŭ, căci conștiința de a fi Ungurŭ a consideratŭ elŭ timpulŭ îndelungatŭ ca unŭ avantajŭ.

Pentru a înălța conștiința de sine aintregului poporŭ a trebuitŭ să se nascocescă o altă origine. Pe la sfîrșitulŭ secului trecutŭ s'au aflatŭ nisce filosofi pedanți și mărginiți, cari au nascocitŭ, că poporulŭ valahŭ ar fi rămășița legiunilorŭ romane. Nebunia acesta sa prinsŭ de inteligița valahă și în decursulŭ de unŭ seculŭ sa reslățitŭ în poporŭ cu o putere covârșitoare. Valachii, cari nu erau nobili, au speratŭ că în cestiunea aviticității vorŭ apuca deasupra „nemeșilorŭ“ prin aceea, că pe baza doctrinei dacoromâne, au euceritŭ de străbuni ai lorŭ pe Caesarŭ, cari, ȃeu, în contra acestei cuceriri nu s'au pututŭ apăra. Și decă această agitațiă a fostŭ bine venită în contra clasei privilegiate, de doué ori a fostŭ mai bine venită ca mijlocŭ de naționalitate după încetarea privilegilorŭ. Mai nainte scopulŭ era ca Valahii să se facă nobili și prin acesta să 'și câștigue unŭ titlu de dreptŭ la domniă, acum însă facŭ abstracțiune de cestiunea „nemeșugului“ și scopulŭ pentru ajungerea căruia se luptă este exclusivŭ domniă.“

„Adevărații urmași ai Romanilorŭ Italianii și Galii, urmași imediați ai legiunilorŭ hispanice: Francesii și Spaniolii și-au făcutŭ carierele lorŭ naționale fără susț ȃiși străbuni din vechime, pe când această amestecătură turco-tataro-slavă din Balcani numai atunci a începutŭ a se însufleți, de când istoricii lorŭ se încumetă a-și începe istoria lorŭ dela Romulus.

Din timpulŭ acesta numele de Valahŭ este luatŭ ca vătêmare, deasupra prăvăliei de vechituri a lorŭ au atêrnatŭ firma de Românŭ. În modulŭ celŭ mai viclenŭ ilŭ aducŭ pe poporulŭ valahŭ la credința, că națiunea lui este locuitoarea străbună a vechei Dacie, pe baza drepturilorŭ câștigate cu sabia împêrațilorŭ romani de odiniŭră, și că decă Maghiarii nu ar fi răpitŭ din mâna lorŭ această Daciă, astăȃi ei ar fi domni pe acelŭ pământŭ, precum vorŭ și fi, decă vorŭ puté să invingă pe Maghiari.

Cursul la bursa de Viena
din 16 Augustu st. n. 1886.

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like Rentă de aur, Rentă de hârtie, Imprumutul căilor ferate, etc.

Bursa de București.

Cota oficială dela 2 Augustu st. v. 1886.

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like Renta română, Renta rom. amort., Impr. oraș. Buc., etc.

Cursulu pieței Brașov

din 9 Augustu st. n. 1886.

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like Bancnote românești, Argint românesc, Napoleon-d'ori, etc.

Nr. 9077/1886.

PUBLICAȚIUNE.

Frederic Czell și fii, fabricanți în Brașov, au intențiunea să înființeze pe proprietățile trecute în protoco-lul funduaru sub pag. Nr. 9109 A; Nr. top. 10799, 10800, 10801 și 10576 o fabrică de petrolu.

Acesta se aduce la cunoscința publ. cu acel adasu, cum că pertractarea prescrișă în sensul §-lui 25 din art. de lege Nr. XVII. din anul 1884 va avé locu la fața locului Marți în 31 Augustu a. c. orele 10 a. m. unde voru avé toți acei, cari voru voi să protesteze con-tra acestei întreprinderi, să-și declare observațiunile lor verbalu seu în scrisu la ziua și ora susu arétată comisiunei pertractătoare.

În fine se facu atente părțile interesate, cum că planulu și descrierea antreprizei să potu vedé la despărțeméntulu industrialu alu subscrișului magistratu până în ziua pertractărei în fiă-care di dela 9—12 ore.

Brașov, 12 Augustu 1886. Magistratul orașenesc.

Nr. 9510/1886.

Concursu!

Pentru ocuparea postulu vacantu de cancelistu la capitanatul orașenescu din locu, împreunatu anualmente cu salaru de 450 fl și 100 fl. bani de quartiru, se escrie prin acesta concursu.

Doritorii pentru acestu postu au să-și documenteze cunoscințele școlare, cunoscințele celor 3 limbi ale patriei, dexteritatea în resortulu de scrisu și aceea, că nu au trecut peste etatea de 40 de ani. Pe-tițiunile astfelu instruate suntu a se așterne subscrișului magistratu până în 31 Augustu a. c. după prânđu la 5 ore.

Brașov, 14 Augustu 1886.

Magistr. orașenescu.

Avisu d-lor abonați!

Rugamu pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunei să binevoiască a scrie pe cuponulu mandatulu postalu și numerii de pe fașia sub care au primitu țiarulu nostru până acuma.

Domnii ce se aboneză din nou să binevoiască a scrie adresa lămuritu și să arate și posta ultimă. ADMINISTR. „GAZ. TRANS“

Mersulu trenurilor

pe linia Predeal-Budapesta și pe linia Teiuș-Arad-Budapesta a calei ferate orientale de stat reg. ung.

Large table with 4 main sections: Predeal-Budapesta, Budapest-Predeal, Teiuș-Arad-Budapesta, and Budapest-Arad-Teiuș. Each section contains a grid of train routes, times, and prices for various stations.

Nota: Orele de noapte sunt cele dintre liniile grose.